

РЕШЕНИЕ

№ 1903

гр. София, 23.03.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 35 състав,
в публично заседание на 04.11.2020 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Миглена Недева

при участието на секретаря Кристина Григорова и при участието на прокурора Кирил Димитров, като разгледа дело номер **10201** по описа за **2019** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.203 и сл. от Административно – процесуалния кодекс /АПК/, във връзка с чл.128, ал.1, т.6 от АПК и чл.1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата за вреди /ЗОДОВ/ и чл.74, ал.2 от Закона за защита от дискриминация /ЗЗД/.

Образувано е по искова молба от Д. Ц. Д. и Й. Ц. Д. от 09.09.2019 г., уточнена на 27.09.2019 г. и на 06.07.2020 г., с която е предявен частичен иск за сумата от 30 000 лв. от причинени им вреди от 100 000 лв., срещу Министерство на здравеопазването за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди /претърпени душевни терзания, синовна мъка, унижение и страдания/, причинени им според тях от установената с Решение № 350 / 26.09.2014 г. по преписка № 202 / 2011 г. на Комисията за защита от дискриминация, потвърдено с Решение № 1630 / 08.02.2017 г. по а.д. № 12978 / 2015 г. на ВАС, дискриминация, а именно чрез непредприемането на позитивни мерки, изразяващи се в създаването на подзаконови правни норми, чрез които да бъде предвидена възможност за предписване на нерегистриран в нито една държава лекарствен продукт, който е обект на клинично изследване, спрямо терминално болни пациенти, като по този начин не е било предоставено на майка им Б. М. лечение с лекарствен препарат М. С. fluid.

Вредите се претендират за периода от 15.07.2011 г., когато е датата на първия отказ от страна на ответника спрямо усилията им за предоставяне на този препарат до

предявяване на исковата молба.

Иска се присъждане и на законна лихва върху присъденото обезщетение, считано от 26.09.2014 г. / датата на установяване на дискриминацията с Решение № 350 / 26.09.2014 г. на КЗД/ до окончателното му плащане.

Ишците, лично и чрез адв. Ч., твърдят следното от фактическа страна: Заболяването на майката им Б. Ц. М. е диагностицирано през м.септември 2004 г. като поставената диагноза е "Тумор на левия бъбрек". Последвала операция и отстраняване на бъбрека като по медицинска преценка не последвало допълнително лечение. През м.май 2011 г. при контролен преглед се установили множество метастази в белия дроб. Вследствие това майка им била насочена за операция, извършена на 03.05.2011 г. Целта на операцията обаче не била осъществена, тъй като при оперативното отваряне се установило наличие на множество метастази в организма, при което операция не била извършена. От лекарите ишците разбрали, че този вид рак не може да бъде повлиян от стандартната химио- и лъчетерапия. За това ишците започнали да търсят алтернативна терапия, при което узнали за съществуването на способ на лечение с т.нар. ваксина К. /"М. С." fluid/, който макар и в експериментална фаза и при клинични изпитания в някои страни /Германия, Франция, Швейцария, САЩ, М./ давал много добри резултати. Поинтересували се къде се прилага това лечение и разбрали, че на територията на Република България "ваксината" може да се прилага само в Амбулаторията за извънболнична специализирана медицинска помощ "Медицински център за интегративна медицина" /АИСМП МЦИМ/. На 28.05.2011 г. се обърнали за помощ към лечебното заведение и неговия ръководител. Наред с това узнали, че за прилагането на лечение с този препарат е необходима процедура, според която ако лекуващият лекар прецени, че състоянието на пациента е подходящо и са налице предпоставките за прилагането му за т.нар "състрадателно лечение", трябва да се направят постъпки пред надлежните национални органи – ИАЛ и СРЗИ за получаване на разрешение за използването и прилагането на медикамента. Ишците и майка им започнали да правят постъпки пред министъра на здравеопазването и намиращите се в структурата на Министерство на здравеопазването ИАЛ и СРЗИ, но на всички искания им било отговаряно, че в националната нормативна уредба липсва регламентация, предвиждаща "състрадателно лечение" и в частност липсват предпоставки за разрешаване прилагането на посочения продукт. Поради това било образувано и производството пред КЗД, като обръщат внимание, че майка им е именно една от жалбоподателките, страна в производството пред КЗД по преписката, довела от Решение № 350 / 26.09.2014 г. на КЗД, с което е установено наличието на дискриминация по признак „увреждане“. Ишците продължили кореспонденцията с ответника като гледали как състоянието на майка им се влошава, тя се отказала да се бори. Терзаели се от бездействието на институциите, знаейки, че за нейното състояние има лечебно средство, което най-малкото може да подобри качеството ѝ на живот. Чувствали се унижени и потресени от явното игнориране на проблема им, особено като знаели, че например в Германия не е така, но лечението там било на тройно по-висока цена, която те не могли да си позволят. Майка им починала на 01.10.2012 г. в нечовешки болки и мъки, което причинило и на тях неимоверни мъки и емоционални страдания, породени от това, че не са успели да ѝ помогнат, тъй като са били препятствани от незаинтересоваността на ответника и подчинените му администрации.

Молят исковите претенции да бъдат уважени, както и да им бъдат присъдени

направените по делото разноси.

Ответникът Министерство на здравеопазването, в настоящото производство, редовно уведомен, не изпраща представител и не изразява становище по исковата претенция.

Участвалият в делото прокурор, в заключението си счита, че исковата претенция е основателна и доказана, моли да бъде уважена по справедливост.

Искът е ПРОЦЕСУАЛНО ДОПУСТИМ.

Разгледан по същество – той е и ОСНОВАТЕЛЕН.

Административен Съд С. - град, II отделение, 35 състав, като взе предвид направените твърдения и възражения и се запозна с приетите по делото доказателства, намира за установено от ФАКТИЧЕСКА СТРАНА, следното:

От приложеното Удостоверение за наследници № 00483/22.10.2012 г. е видно, че, че ищците Д. Ц. Д. и Й. Ц. Д. са деца Б. Ц. М..

Не е спорно по делото и се потвърждава от приетата като доказателство епикриза от 04.10.2011 г., че Б. М. е оперирана в МБАЛ "А." с поставена диагноза "Тумор на левия бъбрек". Тя по повод открит инцидентно при УЗД образуване, като не е приложена последваща терапия. През м.юни 2011 г. на контролни прегледи по повод ХБН са установени множество метастази в десен бял дроб и медиастинални лимфни възли. Направена е частична екстирпация на метастазите. Поради прогресивно влошаващото състояние след операцията и липсата на лечение е постъпила в Медицински център "Интегративна медицина" за консервативно лечение. На 30.06.2011 г. е било започнато амбулаторно лечение с Инсулин Потенцирана терапия, понесена добре от пациентката, без субективни оплаквания и странични ефекти като болната е в стабилизирано състояние.

От приложената и приета като доказателства по делото кореспонденция, водена между г-жа М., Министъра на здравеопазването и Изпълнителната агенция по лекарствата /ИАЛ/, се установява, че тя е отправяла искания за осигуряване на правна възможност за прилагане на нерегистрирания лекарствен продукт "М. С." fluid – факт, който не се оспорва от ответника.

Видно от приложените към жалбата доказателства, първият отказ е направен с писмо изх. № 6811 / 15.07.2011 г. от Изпълнителния директор на Изпълнителна агенция по лекарствата към Министерство на здравеопазването, с което по искане вх. № 6811 / 13.07.2011 г. на г-жа М. за осъществяване на внос и провеждане на лечение с неразрешен за употреба лекарствен продукт М. С. fluid, е уведомена, че в България в съществуващото законодателство, вкл. и по реда на Наредба № 2 на МЗ от 2001 г., която регламентира правния режим за условията и реда за лечение в неразрешени за употреба лекарствени продукти в хипотезата по изключение от общите правила и при наличието на условията, посочени в чл.2 от наредбата, няма правна рамка, даваща възможност за експериментално прилагане варху хора на продукти извън режима за провеждане на клинични изпитвания по реда на ЗЛПХМ. Сочи се, че става въпрос за т.нар. състрадателно / милосърдно приложение/, което не попала д обхвата на наредбата или на друг нормативен акт.

Вследствие на получени отрицателни отговори е сезирала Комисията за защита от дискриминация /КЗД/, като по жалбата ѝ е образувана преписка № 341/2011 г., впоследствие обединена с други подобни жалби №№ 202/2011 г., 211/2011 г., 217/2011 г., 329/2011 г., 235/2011 г., 337/2011 г., в преписка № 199/2011 г.

По делото не е спорно и, че по преписката е постановено Решение № 350/26.09.2014 г. на КЗД. С него е установено, на основание чл. 65, т.1 ЗЗДискр, че посредством

непредприемането на позитивни мерки, изразяващи се в създаването на подзаконови правни норми, чрез които да бъде предвидена възможност за предписване на нерегистриран в нито една държава лекарствен продукт, който е обект на клинично изследване, спрямо терминално болни пациенти, министърът на здравеопазването е нарушил чл. 10 и чл. 11 ЗЗДискр и е осъществил дискриминация по признак "увреждане" по см. на чл. 2, пар.1 във връзка с чл. 17 МПТПП, чл. 26 във връзка с чл. 17 МПТПП и чл. 32 КРБ, както и чл. 14 във вр. с чл. 8 ЕКЗПЧОС, като е дадена препоръка на основание чл. 47, т.6 ЗЗДискр министърът да издаде наредба за изменение и допълнение на Наредба № 10/17.11.2011 г. за условията и реда за лечение с неразрешени за употреба в Република България лекарствени продукти, както и за условията и реда за включване, промяна, изключване и доставка на лекарствени продукти от списъка по чл. 266а, ал.2 ЗЛПХМ, чрез което да бъде предвидена възможност за предписване на нерегистрирани лекарствени продукти, обект на клинично изследване спрямо терминално болни пациенти.

Решението е влязло в сила на 08.02.2017 г. Същото е обжалвано от министъра на здравеопазването като по оспорването му е образувано адм. д. № 10535/2014 г. по описа на Административен съд София-град, производството, по което е приключило с постановяването на Решение № 5157 / 20.07.2015 г., отменящо решението на КЗД, но впоследствие по жалби на заинтересовани страни, вкл. и на г-жа М., е постановено окончателно Решение № 1630 / 08.02.2017 г. по адм. д. № 12978 / 2015 г. по описа на Върховния административен съд, V-то отделение. С това решение е обезсилено Решение № 5157 / 20.07.2015 г., постановено по адм. д. № 10535/2014 г. на АССГ в частта, с която е отменено Решението на КЗД, в частта, с която е препоръчано на основание чл. 47, т.6 ЗЗДискр на министъра на здравеопазването да издаде наредба за изменение и допълнение на Наредба № 10 / 17.11.2011 г. за условията и реда за лечение с неразрешени за употреба в Република България лекарствени продукти, както и за условията и реда за включване, промени, изключване и доставка на лекарствени продукти от списъка по чл. 266а, ал.2 от Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина, чрез което да бъде предвидена възможност за предписване на нерегистриран в нито една държава лекарствен продукт, който е обект на клинично изследване, спрямо терминално болни пациенти и вместо това е оставена без разглеждане жалбата на министъра на здравеопазването против решението на КЗД в тази му част и е прекратено производството по делото, образувано по жалбата в тази част. Отменено е и решението на АССГ, в частта, с която е отменено решението на КЗД, в частта, с която е установено на основание чл. 65, т.1 ЗЗДискр, че посредством непредприемането на позитивни мерки, изразяващи се в създаването на подзаконови правни норми, чрез които да бъде предвидена възможност за предписване на нерегистриран в нито една държава лекарствен продукт, който е обект на клинично изследване, спрямо терминално болни пациенти, министърът на здравеопазването е нарушил чл. 10 и чл. 11 ЗЗДискр и е осъществил дискриминация по признак "увреждане" по смисъла на чл. 2, пар.1 във връзка с чл. 17 от Международния пакт за граждански и политически права, чл. 26 във връзка с чл. 17 от Международния пакт за граждански и политически права и чл. 32 от Конституцията на Република България, както и чл. 14 във връзка с чл. 8 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи като вместо това е отхвърлена жалбата на министъра на здравеопазването срещу решението на КЗД в посочената част.

От разпита на свидетели се установява следното:

От показанията на свидетеля С. П. Д., съпруга на ищеца Д. Ц. Д. се установява следното: Свидетелката е живеела в една къща със свекърва си и е била там, когато тя е починала. Знае за заболяването на свекърва си, за предприетите действия за лечение, вкл. подадените искания за разрешаване прилагане на ваксината, на които искания отвсякъде били получени откази. Съпругът ѝ много се терзаел от това, защото обичал майка си и виждал как тя се измъчва и постепенно губи желание за живот. Свекърва ѝ починала на 01.10.2012 г. като според свидетелката липсата на ваксината довела до смъртта ѝ. Надявала се, че с ваксината ще удължи малко живота си, съпругът ѝ също се надявал на това.

От показанията на свидетеля М. Х. Д., който е бивш съпруг на ищцата Й. Ц. Д. се установи, че е поддържал добри взаимоотношения с бившата си съпруга, която живее в чужбина, има добри взаимоотношения с роднините ѝ, включително с бившата си тъща, които добре се разбирали и с неговите родители, като въпреки развода продължили да поддържат връзка. Знаел за заболяването на Б. М., за това, че се е лекувала, като споделя, че когато е идвала в С. на терапия понякога е оставала да пренощува при него. Сочил, че лекар от клиниката в „Д.“ 2 ѝ дал предписания за използва тази ваксина, тъй като е била в тежко състояние, като ставало въпрос да се удължи живота ѝ и да има по-комфортен живот. Министерство на здравеопазването не ѝ разрешили. Тя ѝ дъщеря ѝ правели постъпки за прилагане на ваксината. Дъщеря ѝ поемала финансовото обезпечаване на лечението, тъй като майка ѝ нямала никакви средства. Синът също полагал грижи, но с две деца било трудно. Не се стигнало до разрешаване на ваксината и бившата му съпруга много тежко го е преживяла, защото вижда, че е безсилна и, че нищо не може да направи и не среща разбиране от тези, които трябва да го разрешат, като визира министерство на здравеопазването.

От показанията на свидетеля И. К. М., който е бил лекуващ лекар на М., като работещ в Център за интегративна медицина – С. се установява следното: М. е била със злокачествено заболяване, което е в метастатичен стадий в тежко състояние. Добре я познава и познава в течение на дълъг период от време нейното психоемоционално състояние. Била е и в тежко финансово състояние, като е бил свидетел и на телефонни разговори за финансовите средства, които децата ѝ трябва да заплащат за прегледи и лечение. Клиниката имала договор за ваксината М. С. fluid. Б. М. постъпила в увредено състояние, като след основен курс на лечение получила значително подобрение и по медицински индикации била осочено подходяща да се лекува с тази ваксина, предвид състоянието ѝ и като единствена алтернатива, тъй като първичната локализация на тумора давала малко възможности за конвенционално лечение. По договора с Центъра, по който изключителни права имал директора д-р Д., ваксината за България била безплатна, а пациентите заплащали само лечението. Били депозирани молби от около 70 души до министъра на здравеопазването и всички получили отказ. Четирима души от пациентите на клиниката, въпреки отказа заминали и провели лечение в Германия като заплатили стойността на ваксината. Били млади хора. Реално се удължил животът им но не може да каже с колко. Намерили средства и си провели лечението. Отказът, който М. получила, я сринал напълно, рухнала. А децата ѝ реагират съответно на състоянието на майка си – невъзможността да бъде лекувана и да продължи

лечението в България.

При така установените факти, съдът прави следните ПРАВНИ ИЗВОДИ:

Съгласно разпоредбата на чл. 74, ал.1 ЗЗДискр в случаите, когато производството по установяване на дискриминационно третиране е реализирано по административен ред пред Комисията за защита от дискриминация /Раздел I на Глава четвърта/, всяко лице, претърпяло вреди от нарушение на права по този или по други закони, уреждащи равенство в третирането, може да предяви иск за обезщетение по общия ред срещу лицата и/или органите, причинили вредите. Според ал.2 в случаите, когато вредите са причинени на граждани от незаконни актове, действия или бездействия на държавни органи и длъжностни лица, искът за обезщетение се предявява по реда на ЗОДОВ.

В съответствие с нормата на чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ, държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. На основание чл. 4 ЗОДОВ, обезщетението обхваща всички имуществени и неимуществени вреди причинени на гражданите, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това, дали са причинени виновно от длъжностното лице. Тъй като имуществената отговорност по ЗОДОВ е обективна, безвиновна, вината не е елемент от фактическия състав на отговорността.

Искът се предявява срещу юридическото лице, представлявано от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите (чл. 205 АПК). Искът е насочен срещу Министерство на здравеопазването, което е юридическо лице и съответно е пасивно легитимирано да отговаря по него, с оглед нормата на чл. 205 АПК.

Разпоредбата на чл. 1, ал.2 ЗОДОВ препраща към АПК за реда, по който се разглеждат исковите по чл. 1, ал.1 ЗОДОВ, а съгласно чл. 203, ал.1 АПК исковите за обезщетение за вреди, причинени на граждани или юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица, се разглеждат по реда на Дял III, Глава единадесета от АПК. В разпоредбата на чл. 204 АПК са регламентирани предпоставките за допустимост на иска като според ал.4 незаконосъобразността на действия и бездействията се установява от съда, пред който е предявен искът за обезщетението.

Специалната норма на чл. 74, ал.2 ЗЗДискр обаче дерогира общата норма като приложението на чл. 74, ал.2 ЗЗДискр е обусловено от приключило административно производство пред КЗД в рамките, на което с влязъл в сила административен акт по чл. 65 ЗЗДискр е установен правопораждащият претендираното право на обезщетение акт на дискриминация. В хипотезата на чл. 74, ал.2 ЗЗДискр административните съдилища не установяват наличието на дискриминация, а изследват наличието на вреди в причинно-следствена връзка

с установен от КЗД като специализиран административен орган, акт на дискриминация.

В конкретния случай ищците са сезирали съда с претенция, основана на влязло в сила решение на КЗД, постановено в производство по Раздел I на Глава четвърта ЗЗДискр, с което е установено бездействие на министъра на здравеопазването, изразяващо се в непредприемане на позитивни мерки за създаване на подзаконовни правни норми, чрез които да бъде предвидена възможност за предписване на нерегистриран лекарствен продукт, който е обект на клинично изследване, спрямо терминално болни пациенти, с което бездействие същият е осъществил дискриминация по признак "увреждане" по см. на чл. 2, пар.1 във връзка с чл. 17 МПТПП, чл. 26 във връзка с чл. 17 МПГПП и чл. 32 КРБ, както и чл. 14 във вр. с чл. 8 ЕКЗПЧОС, с оглед което е налице предпоставката за допустимост на настоящото производство по см. на чл. 74, ал.2 ЗЗДискр, във вр. с чл. 204, ал.4 АПК, като с влязъл в сила акт е установено незаконосъобразното бездействие, представляващо дискриминация по признак "увреждане" по смисъла на горните разпоредби.

Фактическият състав на предявения иск с правно основание чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ, във връзка с чл. 74, ал.2 ЗЗДискр., в процесния случай включва в кумулативна даденост: 1. влязло в сила решение на КЗД, с което е установено извършването на дискриминация, изразяваща се в дискриминационен акт, действие или бездействие на държавен орган и длъжностно лице, нарушителя и засегнатото лице; 2. наличието на претърпяна вреда; причинна връзка между установената дискриминация и вредата.

Липсата на който и да е от елементите на фактическия състав обуславя неоснователността на предявения иск за обезщетение на вреди.

В конкретния случай, безспорно се установява по делото, че първият елемент от посочения фактически състав е налице по отношение на ответника Министерство на здравеопазването. С влязлото в Решение № 350 / 26.09.2014 г. на КЗД, с което е установено, на основание чл. 65, т.1 ЗЗДискр, че посредством непредприемането на позитивни мерки, изразяващи се в създаването на подзаконовни правни норми, чрез които да бъде предвидена възможност за предписване на нерегистриран в нито една държава лекарствен продукт, който е обект на клинично изследване, спрямо терминално болни пациенти, министърът на здравеопазването е нарушил чл. 10 и чл. 11 ЗЗДискр и е осъществил дискриминация по признак "увреждане" по см. на чл. 2, пар.1 във връзка с чл. 17 МПТПП, чл. 26 във връзка с чл. 17 МПГПП и чл. 32 КРБ, както и чл. 14 във вр. с чл. 8 ЕКЗПЧОС, като е дадена препоръка на основание чл. 47, т.6 ЗЗДискр министърът да издаде наредба за изменение и допълнение на Наредба № 10/17.11.2011 г. за условията и реда за лечение с неразрешени за употреба в Република България лекарствени продукти, както и за условията и реда за включване, промяна, изключване и доставка на лекарствени продукти от списъка по чл. 266а, ал.2 ЗЛПХМ, чрез което да бъде предвидена възможност за предписване на нерегистрирани лекарствени продукти, обект на

клинично изследване спрямо терминално болни пациенти.

Осъществената дискриминация по признак "увреждане", според КЗД, чието становище е възприето и от ВАС, се изразява в това, че в съществуващата нормативна уредба липсва специфична регламентация относно възможностите за прилагане на нерегистриран лекарствен продукт спрямо група пациенти със специфични увреждания като "...без правно значение е доколко конкретният продукт, станал повод за образуване на административното производство, е в процедура по клинично изпитване или не."

Нарушението е именно липсата на правна регламентация относно възможностите въобще да се предписва нерегистриран в нито една държава лекарствен продукт, обект на клинично изследване, а не ограничаването на достъпа до лечение с конкретен продукт на конкретни пациенти.

Налице е и вторият елемент от фактическия състав – настъпили за ищците нематериални вреди.

Ищците твърдят неимуществени вреди /претърпени душевни терзания, синовна мъка, унижение и страдания/, причинени от установяната с решението на КЗД дискриминация по признак "увреждане", а именно чрез непредприемането на позитивни мерки, изразяващи се в създаването на подзаконови правни норми, чрез които да бъде предвидена възможност за предписване на нерегистриран в нито една държава лекарствен продукт, който е обект на клинично изследване, спрямо терминално болни пациенти, като по този начин не е било предоставено на майка им Б. М. лечение с лекарствен препарат М. С. fluid, за периода от 15.07.2011 г., когато е датата на първия отказ от страна на ответника спрямо усилията им за предоставяне на този препарат до предявяване на исковата молба.

Съдът счита за доказани от разпитаните свидетелски показания емоционалните страдания на ищците, които след като по пътя на конвенционалната медицина не е можело да бъде постигнат ефект за подобряване състоянието на майка им при този стадий на заболяването, при възникнала възможност за облекчаване на състоянието ѝ и евентуално удължаване на нейния живот, каквото се твърди от свидетеля д-р М. чрез прилагане на сочения медикамент, и тази възможност им е била отказана за приложение в България.

Естествено е всеки близък на човек в подобно състояние, в каквото се е намирала майката на ищците, да се стреми да намери начин, лечение, средство, което да облекчи страданието ѝ и да му позволи да изживее остатъка от дните си по-достойно. Лишаването от всякаква възможност за прилагане на подобно лечение с цел удължаване продължителността на живота на терминално болен пациент или поне даваща му шанс да определи как да изживее остатъка от живота си, представлява накърняване на човешкото му достойнство, както е възприето и от КЗД и ВАС и безспорно води до пораждаване на чувство на отчаяние и безнадеждност, които така или иначе съпътстват болните в терминален стадий в достатъчна степен. Липсата на надежда чрез създаване на правна възможност за прилагане на т.нар. „Ваксина К.“, житейски логично е

оказала неблагоприятно влияние както в душевния мир на страдащата, така и на нейните деца, които всячески са опитвали да ѝ помогнат – чрез емоционална и чисто физическа подкрепа, в т.ч. финансова.

Видно от показанията на разпитаните по делото свидетели е, че децата ѝ са имали силна връзка с нея, страдали са от невъзможността да ѝ помогнат, да облекчат страданията ѝ, от създаденото положение на зависимост, което няма как да бъде преодоляно. Ищците активно са участвали в усилията на майка им да получи необходимото ѝ разрешение за прилагане на нерегистрирания лекарствен продукт, но въпреки това отговорите на направените искания са били отрицателни, което е засилвало техните негативни емоции. Именно липсата на съответната нормативна уредба и непредприемане на действия по създаването ѝ - създаването на правна регламентация на реда и предпоставките, при които да бъде допустимо предписването на лекарствени продукти без регистрация в нито една държава, е бездействието, поставило в дискриминационно положение определена група терминално болни пациенти и техните близки, принудени да гледат страданията им, без да могат да им помогнат, знаейки, че има възможност за облекчаване на положението им.

Следователно, от показанията на свидетелите С. Д., М. Д. и д-р М., описани по-горе, съдът счита за доказано, първо, че по мнение на лекуващият лекар състоянието на пациентката е било показано за прилагане на Ваксината К., второто, че майката и ищците са имали силна емоционална връзка и, трето, че те са полагали активна грижа в подпомагане на усилията на майката да получи възможност за използването на медикамента, който е бил последната ѝ надежда.

Тази надежда е била отнема именно в резултат на упражнената дискриминация от страна на министъра на здравеопазването, чрез непредприемането на позитивни мерки, изразяващи се в създаването на подзаконови правни норми, чрез които да бъде предвидена възможност за предписване на нерегистриран в лекарствен продукт М. С. fluid, който е обект на клинично изследване, да бъде приложен спрямо терминално болни пациенти, каквато е била г-жа М..

Поради това съдът приема, че е налице и третият елемент от фактическия състав на отговорността по чл. 74, ал.2 ЗЗДискр, вр. чл. 1, ал.1 ЗОДОВ – пряка причинно-следствена връзка между осъществената дискриминация и неимуществените вреди, причинени на ищците.

Тук не се обсъжда въпросът дали реално този медикамент е щял да подейства благоприятно върху начина на живот, съответно живота и здравето на пациентката, доколкото това е извън предмета на спора. Става въпрос единствено за възникналата за болната жена и за децата ѝ надежда за това, която е била покрусена от невъзможността дори да опита лечението, съответно да направи опит да изживее достойно последните си месеци.

И. за това са и сочените от ищците душевни терзания и болки, за преживяването на които се търси компенсация.

Обезщетението за неимуществени вреди има компенсаторна функция – да обезщети причинените вреди в техен паричен еквивалент. ЗОДОВ свързва обезщетяването за претърпяна имуществена вреда с критерия справедливост. Съгласно нормата на чл. 52 ЗЗД размерът на обезщетението за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост, което понятие не е абстрактно, а е свързано с преценката на редица конкретни и обективно съществуващи обстоятелства, които следва да се имат предвид при определяне размера на обезщетението.

За да се прецени еквивалентния размер на обезщетението за неимуществените вреди, понесени от ищците, следва да се съобрази интензитета на емоционалните болки и страдания, които те са претърпели и продължителността им във времето.

Няма спор, че причинените болки и страдания, които са свързани с невъзможността да се помогне на най-близък човек да има надежда за малко по-дълъг и с не така сериозни страдания живот, са огромни.

Става въпрос за един доста дълъг период от около година и половина, от първия отказ през юли 2011 г. до смъртта на г-жа М. през октомври 2012 г., в който ищците са били подложени на това страдание, което, освен това, със сдигурно продължава и след смъртта на майка им.

Следва да се отчете и обстоятелството, че в един доста продължителен период, през който е продължило и производството пред КЗД, съответно впоследствие по обжалване на решението пред съда ответникът не е предприел действия да коригира поверединето си, установено като дискриминация от Комисията.

При горните мотиви обезщетението следва да е сериозно, но все пак не и прекомерно.

Както бе посочено по-горе, предмет на репарирание са неимуществените вреди – болки и страдания на ищците единствено от извършената от ответника дискриминация, през неосигуряване на възможност на майка им да ползва ваксината в България, с която евентуално да облекчи състоянието си, а не изобщо страданията им, които са неизбежно свързани със заболяването, съответно смъртта на техния родител, за които изобщо не се твърди, че е можело да бъдат предотвратени.

Предвид горното, съдът счита, че е справедлив по правилата на чл.52 от ЗЗД и достатъчен в конкретния случай би бил размер на обезщетението от 30 000 / трийсет хиляди/ лв. и за двамата.

Налице е и постановено решение по сходен казус и в сходен смисъл по отношение на близки на друго лица, участвало в производството пред КЗД, е именно решение по а.д. № 9070 / 2017 г. на АССГ, потвърдено с решение по а.д. № 5908 / 2018 г. на ВАС.

Предвид основателността на основния иск, основателен е и акцесорния за присъждане на законна лихва върху присъденото обезщетение, считано от датата на установяване на дискриминацията 26.09.2014 г. до окончателното му плащане.

В съответствие с нормата на чл. 81 ГПК, съдът следва да се произнесе по претенциите на страните за присъждане на разноски по представения списък. На основание чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ, предвид уважаване на предявения иск, основателна е претенцията на ищеца за присъждане на сторените в производството разноски, които са от 1400 лева адвокатски хонорар и 20 лева заплатена държавна такса.

Същите съдът следва да присъди предвид нормата на чл. 10, ал. 3, изр. 1 от ЗОДОВ адвокатски хонорар, съразмерно с уважената част на иска, в случая в пълен размер, и държавна такса, подлежаща на възстановяване от ответника в пълен размер.

Водим от горното и на основание чл. 203 от АПК, във връзка с чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, Административен Съд С. - град, II отделение, 35 състав,

Р Е Ш И:

ОСЪЖДА Министерство на здравеопазването да заплати на Д. Ц. Д. и Й. Ц. Д. 30 000 / трийсет хиляди/ лв. общо, представляващо обезщетение за неимуществени вреди /претърпени душевни терзания, синовна мъка, унижение и страдания/, причинени им от установена дискриминация с Решение № 350 / 26.09.2014 г. по преписка № 202 / 2011 г. на Комисията за защита от дискриминация, изразяваща се в непредприемането на позитивни мерки и в създаването на подзаконовни правни норми, чрез които да бъде предвидена възможност за предписване на нерегистриран в нито една държава лекарствен продукт, който е обект на клинично изследване, спрямо терминално болни пациенти, като по този начин не е било предоставено на майка им Б. М. лечение с лекарствен препарат М. С. fluid, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 26.09.2014 г. до окончателното му плащане.

ОСЪЖДА Министерство на здравеопазването да заплати на Д. Ц. Д. и Й. Ц. Д. 1420 /хиляда четирисотин и двайсет/ лв. общо, представляващи разноски по делото.

Решението може да се обжалва пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщението до страните за изготвянето му и получаването на препис от съдебния акт.

СЪДИЯ: